

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscrise nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Starea preoților nostri.

Că poporul român este neajutorat în condițiile de viață ce ni-s-au creat dela 1848 încoace, vina o poartă în mare parte și preoții nostri.

La ce lucruri frumoase poate se ducă poporul un preot inteligent, ni-o arată preoții concetățenilor nostri sași, deoarece ce lor este a se mulțumi bunăstarea de astăzi a satelor și orășelelor.

Preoții săsești nu numai că poartă grije de înflorirea bisericii și a școlii, dar ei se îngrijesc și de înflorirea materială a comunelor încredințate păstoririi lor.

Despre aceasta ne putem convinge, când aruncăm o privire peste comunele săsești, a căror câmpuri sunt cu mult mai bine lucrate și sâmbinate cu semințe mai nobile, aduse de prin alte țeri. Vitele lor asemenea sunt de soiuri mai bune; grădinile sunt încărcate cu pomi nobili și plini de roadă, pe când ale Românilor, aproape peste tot locul rămân numai pentru prăsiere de cucute și urzici.

Toată bunăstarea concetățenilor nostri sași este însă a se mulțumi preoților, deoarece ce dinșii sunt cei dintâi, cari primăvara își sădesc și altoiesc pomișorii, îndeamnă și poporul la aceasta, ba le împarte chiar și uneltele de lipsă și altele. Prin satele săsești vedem fel și fel de însoțiri, precum reuniuni agricole, de pompieri, de ajutorare, societăți de consum și împrumuturi. Și în fruntea tuturor acestora stă preotul săsesc, care este totodată și întemeietorul lor.

Cine cunoaște cât de puțin firea blândă a poporului nostru și respectul ce îl are el față de preoții săși, acela este convins, că și mai mare influență decât popii săsești asupra Sașilor, ar putea avea cei românești asupra Românilor. Și aceasta se și vede pe multe

locuri și în bine și în rău. De aceea nu înzadar zice Românul, că precum e popa, așa e și satul.

Cu toată influența ce o are preoții români asupra poporului, conlucrarea lor la înaintarea lui, este foarte mică, ba în unele locuri putem zice că chiar nimic nu fac în privința aceasta.

Și pentru ce aceasta?

Până acum se zicea, că preoțimea din generațiunea mai veche, avea prea puțină pregătire de școală, și așa nu se putea aștepta dela dinsa ca să lumineze și pe alții.

Nu se mai poate zice aceasta însă în ziua de astăzi, deoarece ce lucrurile s'au schimbat, căci acum, mulțumită Sfintului, avem preoți cari sunt absoluți de gimnasia și au absolvat în regulă și cursul de teologie. Ici-colea se mai strecorează printre dinșii și câte unul cu pregătire academică.

Dar' ce folos? Preoți tineri și inteligenți, după câțiva ani de activitate pastorală la sate, în loc să ridice și pe țeranii la nivelul lor, de multe-ori cu durere trebuie să vedem, ajung ei la modul de viață al țeranilor, ba până chiar și la nivelul lor țărănesc.

Și de unde aceasta? Aceasta fiindcă credincioșii nu atârnă întru nimic dela popa, pe când dînsul atârnă întru toate dela popor.

Preotul român fiind sărac încă de acasă, vine în parohie în starea cea mai miseră. Venituri fixe nu are, ci cel mult câte o bucată de pământ, ca porțiune canonică, de multe-ori însă nici atât.

Porțiunea canonică numai la anul îi aduce ceva câștig, și așa până atunci el trebuie să o lucreze, ceea ce numai cu ajutorul țeranilor o poate face.

Așa stând lucrurile e bine înțeles, că preotul vrînd-nevrînd ajunge în atîrnare de cărtă popor, și așa nu-i poate impune vederile sale mai înaintate.

La acestea se mai adaugă apoi și aceea, că venitele parohiilor nici chiar câștigate așa, după-cum am spus mai sus, nu sunt de ajuns pentru întreținerea familiei și creșterea copiilor. Și așa preotul este silit să-și caute și alte venituri, și din cauza aceasta de multe-ori își neglijează treburile sale preoțești.

Cunoaștem preoți români, cari negustoresc cu bucate și cu vite, sau sunt arîndași de moșii, de păduri ori alte venituri, sau umblă să câștige ceva cu câte o mașină de trierat și așa mai departe, pentru a-și asigura existența familiei.

Din toate cele arătate până aci reiasă, că dacă am îmbunătățit creșterea și pregătirea clerului nostru, să ne străduim ca să îmbunătățim și starea lui materială, căci până când aceasta nu o vom face, nu putem aștepta dela dinșii influența binefăcătoare care ar putea s'o aibă asupra poporului nostru.

Preoții săsești au pe lângă case și grădini parohiale bune și mari, pe lângă porțiuni canonice grase, și venituri în bani, cari se urcă la suma de 600—4000 fl. pe an. Să dăm și noi preoților nostri barem a patra parte, și atunci și ei alt-cum vor folosi inteligența și științele lor pentru înaintarea poporului.

Și aceasta cu atât mai virtos, cu cât vedem cursa ce ni-se întinde prin noua lege deja sancționată despre întregirea salariilor preoțești de către guvern.

Atentatul dela Vâlcele. După cât se știe, până de prezent guvernul unguresc n'a întreprins încă nici un pas pentru a afla cine au fost aceia, cari au rupt portretul Regelui Carol.

Se zice că între făptuitorii acelei crime s'ar afla și fișpanul, judele și fisolgăbirăul din Sepsi-Sângeorgiu.

Carierele vieții.

Am amintit și noi în nrul 28 al acestei foi sub titlul »Dați băieții la prăvălii«, că mulți vor fi acei părinți, cari acum, când se află în preajma de a se începe un nou an școlar, se vor cugeta, că oare da-și vor copiii și mai departe la școală, sau îi va da la meserii, ori îi va ținea chiar în jurul lor, la coarnele plugului.

Un lucru acesta, care nu este tocmai așa ușor de deslegat, mai ales pentru acei părinți, cari au fost învredniciți de D-zeu cu mai mulți copii, și cari doresc, ca întrucât le stă în putință, să creeze fiilor lor un traiu mai ușor, decum, poate, a fost al lor.

Și e greu acest lucru mai ales acelor părinți, cari sunt cu mai puțină dare de mână, mai săraci, dar' cu toate acestea n'ar dori ca fiii lor să rămână mai prejos decât ai acelor, cari pot suporta mai cu înlesnire cheltuelile ce se cer cu întreținerea fiilor lor la școală.

Sunt mulți părinți și de aceia, cari își țin pe fiii lor la școală, fără însă a ști ei înșiși că ce vor să facă dintr'înșii, și așa apoi se trezesc la urmă că fiii lor sunt absoluți de gimnasia ori reale, dar' acum nu știu încotro să dea, pe ce cale să apuce. A mai continua cu dinșii la școalele mai înalte le este peste putință, deoarece ce se recer cheltueli foarte mari, ear' apoi ca să se aplice la o carieră mai de jos, mai mică cum am zice, nu-i vine la socoteală, deoarece ce își zice: »Doar n'am purtat eu pe fiul meu la școală atâta amar de vreme, ca acum la urmă să fac numai învățător ori popă din el, că aceasta o puteam face și cu mai puține școli«.

Și așa a se cugeta, e lucru foarte greșit. Deoarece ce și un preot sau un învățător, cu cât va avea mai multe cunoștințe, cu atât mai mult bine va face poporului.

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

Scisoarea cătră bunul Dumnezeu.

În camera copiilor era aproape întunec. Numai lângă fereastră plutea o vâpăe luminoasă. Luna plină strălucia pe bolta instalată a cerului de iarnă, și lumina ei se revărsa tremurând prin geamurile ferestrii.

Copilașii ședeau laolaltă în colțul lor favorit. Sofia își culcase capul în poalele Linei. Amândouă plângeau.

— Lenuțo dragă, te rog nu plânge mereu.
— Sărmana mamă!
— Da, sărmana mamă! — Zi Lenuțo dragă, de va muri mama, crezi că o să între în cer?

— De sigur. Toți oamenii buni întră în cer.
— Și noi?

— De sigur. Dar' numai când om fi bătân. Atunci bunul D-zeu întreabă pe îngerul nostru păzitor, dacă suntem vrednice; și dacă îngerul păzitor spune »da«, atunci îl trimite după noi.

— Ah, dacă am fi deja mari!
— De ce oare?
— Pentru-că așa am putea să rămânem lângă mama.

— În adevăr. Dar' tata?
— Tata? Ar trebui să vie și el cu noi.
— Dar' n'ar putea să vie cu noi, căci atunci bolnavii săi nu s'ar mai însănătoșa nici-odată. Nu vezi că trebuie să-și viziteze mereu.

— De — atunci nu se poate.
Copilașii tăcură. Tatăl lor întră binișor în odaie.

V'ați culcat deja? întrebă el în șoaptă. Lina se ridică în sus și alergă spre dînsul.

— Este mamița mai bine?
— Doarme acum; în tot casul acesta, e un semn bun. Duce-ți-vă binișor la culcare. Maria se vă aducă o lampă. Veți lăsa lampa să arză toată noaptea... pentru casul când 'mi-ar trebui repede lumină. Dar' unde e Sofia?
— Aicia sunt, tată.
— Vino la mine, mititico. Dă tati o guriță și spune noapte bună.

Copila cuprinse cu brațele ei mici gâtul tatălui.

— Ne e frică, tată. Mai stai puțin lângă noi.
— Nu pot, copila mea. Mamița s'ar putea să se deștepte...! Liniștiți-vă numai; nu trebuie să vă îngrijați de loc. Culcați-vă liniștite în pătușorul vostru și, înainte d'a adormi, rugați pe bunul D-zeu, ca să redea mamiței sănătatea. Toate se vor îndrepta încă spre bine.

Maria aduse lampa. Când tatăl văzu obrăjii copiilor scâlțați de lacrimi, îl podidiră și pe dînsul. El se aplecă la micuțele și le sărută cu duioșie.

— Noapte bună, noapte bună, micuțele mele... N'aveți nici un zor să plângeți. Mâne dimineață poate-că lucrurile au să fie earăși bine. Mario, culcă pe micuțele mele în pătușorul lor, nu-i așa? Noapte bună, dragii mei copilași.

Tatăl se întoarse repede îndărăt în camera bolnavei ca să-și menție stăpânirea de sine. Dar' când privirea sa căzû pe fața soției sale palidă și contractată de durere, lacrimile îl podidiră, picând una după alta în barba sa stufoasă.

Era aproape de miezul nopții, vâpaia palidă a lunei contopită cu lumina slabă a lămpii, dădea camerei în care dormeau copilașii, o strălucire fantastică. Obiectele proiectau umbre lungi ce se ridicau gigantici pe pereți până la tavan. Pătușorul Lenuței strălucea într'o lumină aburoasă fantastică. Copila stătea întinsă pe pat cu ochii deschiși.

— N'ai adormit încă, Sofio? întrebă ea deodată auzind o mișcare neastempărată în partea cufundată în umbra camerei.

— Nu pot adormi! răspuse o voce plângătoare. Trebuie să mă gândesc mereu la mama.

Și eu. Rugatu-te-ai deja, bunului D-zeu?
— De trei-ori deja. Dar' mi-se pare că nu m'aude.

— De ce?
— Mă simt încă tare îngrijată.
— Bunul D-zeu aude tot!
— De sigur că nu mai poate ajuta pe mama.

— Ei aș!, bunul D-zeu poate tot.
— Vrei să-l rugăm odată împreună? Poate că așa ne va asculta.

— Da... sau... 'mi-a picat o idee mai bună. Să-i scriem.

— Dar' eu nu pot scrie de fel.

— Dacă îți voiu călăuzi mâna... îți aduci aminte de când am scris tati felicitarea la ziua lui?... ai să poți. Dar' știi unde locuște bunul D-zeu? În cer, bine înțeles... Se duce posta până acolo?... N'aș crede... cum să facem dar'?. În sfârșit vom vedea, mai întâi să scriem scrisoarea.

Copilașii se sculară binișor și se îmbrăcară în fugă.

— Ai tu o coală de hârtie, Lenuțo?
— Cum nu, coala cea frumoasă cu bordura aurită... Era destinată pentru profesoara noastră... Dar' pe D-zeu trebuie să-l considerăm mai presus de cât oamenii. Dacă vom ruga pe Maria, ea ne va cumpăra altă hârtie pentru profesoara... Dar' ce vrei să scrii?

FEL DE FEL

Numărul nașterilor în lumea întreagă. Pe fiecare an se întâmplă în termin mijlociu 36 milioane de nașteri, ceea-ce dă 70 nașteri pe minut, sau câte o naștere în mai puțin de o secundă.

Un calculator a socotit, că așezându-se leagănele cap la cap, ele ar forma un tren de o lungime egală cu ocolul pământului și că dacă s'ar pune să defileze una după alta mamele cu pruncii lor, câte 20 pe minut, cei cari ar veni la urmă, ar fi în momentul defilării lor deja copii de patru ani și mai mult.

Soldatii ca și copiii. Nicu zice mamei sale: — Mamă, nu-1 așa, că soldatii sunt ca și noi copiii?

— De ce?
— Pentru-că ori-ce soldat vîd, are și dînsul o servitoare ca și noi.

POSTA REDACȚIEI.

Dlui *Veritas*. Sosit numai azi după prânz, deci pentru nrul de față prea tîrziu, fiindcă noi aparem mîne a. m. cu foaia. In nrul viitor la tot casul.

Săscioranului. Din cele trei întâlniri nu va vedea lumina zilei nici barem una.

D-lui *S. S.* în *P.* Nu v'a reușit.

APEL

cătră toți bunii creștinii.

Di Vasile David, par. gr.-or. în Mogoș-Mămăligani, ne roagă să publicăm următorul apel, care s'a trimis mai multor domni, în scopul colectării mai jos numitei școale.

Indemnăm și noi pe toți binevoitorii și spriginitorii scopurilor noastre culturale, a da ascultare acestui apel.

Prea Stimate Dle,

Credincioșii comunei noastre bisericesti din Mogoș-Mămăligani, protopresbiteratul Lupșei, comitatul Albei-inferioare, încă din timpurile cele mai vechi s'au folosit de un edificiu școlar vechiu și necorespunzător, din care pricină mai în tot momentul au fost amenințați din partea autorităților politice.

Mai bine de 2 ani ne-am pus pe lucru pentru a câștiga cele trebuincioase în scopul edificării unei școale corespunzătoare și potrivite timpului de astăzi; dar' pe lângă cea mai mare durere constatăm, că starea materială, în care se află poporul nostru e foarte sêracă, și ne-a făcut peste puțină împlinirea acestei sfinte dorințe: prin urmare stăm în fața pericolului celui mai mare și mai duros pentru noi, — adică de-a perde școala.

Cheltuelile de edificare nu sunt foarte mari, atingînd suma de 800 fl.; afară de materialul dat de popor. Toată silința ne-am pus-o, ca să putem acoperi aceste cheltueli dintr'al nostru, făcîndu-se un arunc de 2 fl. 50 cr. de casă, și totuși suntem avisați și la milostenia unor frați creștini. Vê rugăm deci, Prea Stimate Domnule, să binevoi-Ți a contribui și D-Voastră cu ajutorul moral și material, adunîndu-ne cu această listă contribuiri dela marea obște creștinească, dela fiecare precum se va îndura.

Cu tot respectul repetăm umilita noastră rugare, ca la sêrbători, sau la alte adunări, unde sunt creștini întruniți, să binevoi-Ți a le ceti și tîlmăci apelul nostru, indemnîndu-i să fie milostivi după cuvîntul Domnului; »Fericiri sunt cei milostivi, că aceia se vor milui».

Însămăm, că această colectă este îngăduită și recomandată de autoritățile politice și bisericesti. Pe ori-care dăruitor, ori-cât de mică va fi suma dăruită, Vê rugăm să binevoi-Ți a-l însemna în această listă și lista cu ori-ce rezultat a o înapoia la oficiul parochial gr.-or. al comunei noastre, deoarece-provêzute fiind fiecare cu numărul de improtocolare — după mulțumita publică — se vor păstra la arhivul parochial, spre aducere aminte și spre pomenire.

Sperînd mult dela milostivirea și bunăvoința D-Voastră, semnăm

Mogoș-Mămăligani, în 15 Iulie 1898.

La însărcinarea comunei bisericesti:

Vasile David,

paroch gr.-or. și președintele comitetului parochial.

Ioan Trifa m. p., Vasile Miclea m. p.,
curator. not. com. par.

Știri literare.

„*Almanachul învățătorului român*“ ce va apare cu începerea anului școlar viitor 1898/9 e deja sub tipar.

Diferitele chestiuni cronologice, genealogice, calendaristice, tipicale, etc. precum și alte referințe de interes pentru învățătoria noastră, planul de învățămînt, diverse consemnări, conpecte, statistice, și alte din sfera școalei populare, extrasele șematismelor ambelor Metropoli, dar' mai virtos a Reuniunilor învățătoresci, datele referitoare la mișcarea literaturii noastre pedagogice în legătură cu un conspect a învățătorilor ca autori și în fine tractatele cuprinse în partea literară sunt tot atâtea motive îmbucurătoare, că »*Almanachul învă. rom.*«, la noi unic în felul seu, nu numai va deveni adevăratul călăuz al învățătorimii și tablou sincer al școalelor noastre, ci va umplea, sper, și un gol prea simțit în literatura noastră pedagogică.

Tot astfel și ajustarea tehnică încă va satisface așteptărilor, apărînd legat frumos, cu hîrtie fină și tipar acomodat.

Rog deci pe toți doritorii de a avea acest opșor și îndeosebi pe frații colegi să grăbiască a se însinua, căci avînd în vedere speșele cele mari și îndeosebi îngrijirile serioase de cari sunt cuprinse mai virtos azi toate întreprinderile literare, *Almanachul* se tipărește în număr cât mai restrîns.

Prețul unui exemplar abonat e 1 fl. plus speșele postale.

Despre modul de procurare voui încunoștința îndată ce a apărut *Almanachul*, pe fiecare domn abonent.

Reșița-montană (Resiczabánya) în Aug. 1898

Iosif Velcean, învă. rom.

Pentru redacție responsabil: **Petru P. Barițiu.**

Szám 584—1898

(375) 1—1

kir. végrh.

Arverési hirdetmény.

Alulirott kir. birósági végrehajto az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a szásvárosi kir. járásbiróságnak 1898. évi 9599. és 9630. polg. számu végzése folytán Strausz Salamon és fia budapesti és Hirsch Adolf kolozsvári czégek mint felül és a több alapfoglaltok javára képviselve Dr. Antoni Ede szásvárosi ügyvéd által Müller Károly timár és neje Jozefin szásvárosi lakosok ellen 111 frt 45 kr. és 62 frt tóke, ezek után 1897. évi szeptember hó 23. és 14-től járó 6% kamatai, 29 frt 15 kr. és 18 frt 75 kr. eddiggi és 3 frt 70 kr. árverési kituzetési költségek erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfoglalt és 380 frtra becsült butorok és bocskorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a szásvárosi kir. járásbiróságnak 1898. évi V. II. 19/4 számu végzése folytán Szásvároson adósok lakásán **1898. évi augusztus hó 23-án délelőtti 10 órája** határidőül kituzetik, a mikor is az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénz és esetleg becsáron alul is eladatni fognak.

Kelt Szásvároson, 1898. évi augusztus hó 6-án.

Ráoz Árpád,
kir. bir. végrehajto.

Bekanntschaft.

In einer Provinzstadt Siebenbürgens sucht ein kaufmännisch gebildeter junger Mann, Christ, 30 Jahre alt, der 3 Landessprachen mächtig, selbstständigen Gemischtwaarenhandlung Bekantschaft eines Mädchens oder Kinderlosen Witwe behufs Ehe kennen zu lernen. Konfession Nebensache, Mitgift 1000—2000 fl. für das Vergrössern des Geschäftes jedoch erwünscht Briefe mit Beischluss der Photographie zur adressieren Wilhelm Kirchner, Broos, Siebenbürgen. Discretion Ehrensache. (374) 1—3

„CASSA DE PĂSTRARE ÎN MERCUREA“

SOCIETATE PE ACȚII

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.

2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 luni cu 5¹/₂%.

3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițînd starea cassei, depunerile se replătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin societate.

Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face și prin postă și se resolvă cu reîntoarcerea ei.

(291) 14—

DIRECȚIUNEA

„Cassai de păstrare în Mercurea“

SOCIETATE PE ACȚII

Baie de aburi, basen și vane în Orăștie.

= Strada Ferăriei 8. =

Proprietatea d-lui S. Birthler.

Încălzire centrală! Cea mai mare eleganță și comoditate!
Cea mai mare ourățenie! Arangiamnt pentru toate trebuințele!

Prețuri ieftine!

În baie se întrebunțează numai apă de rîu strecurată!

Toate conductele (aparatele), pentru a fi asigurate contra ruginei, sînt făcute din aramă roșie! Fiecare vană e provêzută și cu un **douche!**

PREȚURILE BĂILOR:

Abonament pentru 12 băi de abur . 5 fl. | 0 baie singuratică de abur . . . 50 or.
Abonament pentru 12 băi de vană . 4 fl. | 0 baie singuratică de vană . . . 40 or.

Ordinea de scaldat, în baia de aburi:

LUNI: ————— | VINERI: după prânz pentru dame.
MARTI: după prânz pentru dame. | SĂMBĂTĂ: „ „ Domni.
MERCURI: „ „ Domni. | DUMINECĂ a. m.: ————
JOI: —————

Baia de vane stă la dispoziție atât pentru domni cât și pentru dame, tot numai în aceleași zile și în același timp, în care baia de aburi (după cum se arată mai sus).

Bilete și cărți de abonament se pot căpeta în însuși localul băii (Strada Ferăriei 8.), în prăvălia domnului **F. F. Widmann** și în cofetăria dlui **J. Eisenburger**.

Onoratul public este respectuos rugat prin aceasta, a onora baia mea prin întrebunțare numeroasă.

Cu toată stima:

(263) 18—26

S. BIRTHLER.

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE.

Fonduri proprii: fl. 350.000. Depuneri: fl. 700.000

Circulație anuală: fl. 3.000.000.

(293) 19—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

- 1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;
- 2) primește depuneri, dela particulari cu 5 și cu 5¹/₂, ear' dela corporațiuni culturale cu 6%;
- 3) cumpără și vinde realități;
- 4) cumpără și vinde marfuri și produse;
- 5) arîndeaza și exarîndeaza realități;
- 6) cumpără și vinde efecte publice;
- 7) mijlocește operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce afacere se poate resolve și informări se pot lua verbal în biuroul institutului, ear' în scris prin corespondență.

Orăștie, 1898.

Directiunea.